Asianro 195/00.01.00.00.00/2020

Maa- ja metsätalousvaliokunnalle

Viite: Kuulemispyyntönne sähköpostilla 2.3.2022

Asia: KAA 4/2020 vp Suden kannanhoidollisen metsästyksen aloittaminen ja susivahinkojen estäminen

Suomen riistakeskus kiittää maa- ja metsätalousvaliokuntaa mahdollisuudesta antaa asiantuntijalausunto viitekohdassa tarkoitetussa asiassa.

Kannanhoidollisten susipoikkeuslupien myöntäminen on herättänyt paljon keskustelua, ja päätöksenteosta on liikkunut olennaisella tavalla väärää tietoa.

Merkittävää on, että Suomen susikanta on kehittynyt selkeässä kasvusuunnassa viimeisten vuosien aikana. Osaltaan tähän perustuen maa- ja metsätalousministeriö antoi joulukuussa 2021 asetuksen, jolla mahdollistettiin suden kannanhoidollinen metsästys. Asetus koski enintään 20 susiyksilöä neljästä laumasta tai parista. Suomen riistakeskukseen saapui 33 hakemusta, joista neljään tehtiin myönteinen päätös.

Yksi myönteinen päätös suuraluetta kohden

Suomen riistakeskus tarkasteli susilaumojen ja -parien sijoittumista alueellisesti Luonnonvarakeskuksen kanta-arvion perusteella ja määritteli sen pohjalta Suomesta neljä suuraluetta, joissa susitiheys on tavanomaista suurempi. Myönteiset neljä päätöstä tehtiin suuralueittain seuraavasti:

- Suomen riistakeskus Kainuun, Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon muodostama alue (8 sutta Kuhmon Saunajärven laumasta)
- Suomen riistakeskus Oulun alue (2 sutta Liminka-Lumijoen alueelta Revonlahden parista)
- Suomen riistakeskus Pohjanmaan, Rannikko-Pohjanmaan ja Satakunnasta Pohjois-Satakunnan muodostama alue (5 sutta Kauhajoki-Karvian alueelta Lauhanvuoren laumasta)
- Suomen riistakeskus Varsinais-Suomen, Satakunnasta Etelä-Satakunnan, Uudenmaan ja Etelä-Hämeen muodostama alue (3 sutta Someron, Nummi-Pusulan ja Tammelan alueelta Somerniemen laumasta).

Miten poikkeusluvat myönnettiin?

Suomen susikannan demografisesti määritelty suotuisan suojelutason viitearvo on 28 perhelaumaa Suomen rajojen sisäpuolella ja poronhoitoalueen ulkopuolella. Viitearvo pohjautuu Luonnonvarakeskuksen tuottamaan tutkimukseen, jota maa- ja metsätalousministeriö hyödynsi asetusta antaessaan. Viitearvon määrittämisessä ei ole otettu huomioon rajalaumoja ja vakiintuneita pareja. Viitearvoa ei tule kuitenkaan

sekoittaa suoraan luontodirektiivissä tarkoitettuun suotuisan suojelun tason käsitteeseen, johon luonnollisesti kuuluvat kaikki sudet – olivatpa ne laumoina, pareina tai yksittäisinä kulkijoina Suomessa.

Päätösharkinnassa päädyttiin siihen, että Itä-Suomessa poikkeuslupa myönnettiin rajalaumaan ja Suomen riistakeskus Oulun alueella susiparille. Muilla suuralueilla ei haettu poikkeuslupia susipareille, joten poikkeusluvat myönnettiin suuralueiden laumoihin, joiden arvioitu yksilömäärä oli päätöshetken tietojen mukaan pienin.

Suomen riistakeskus katsoi päätösharkinnassaan, että 1–2 suden poistaminen laumasta saattaisi vaikuttaa haitallisesti laumasta jäljelle jääneiden yksilöiden käyttäytymiseen etenkin, jos saaliiksi tulisi lauman alfayksilö. Tästä johtuen poikkeuslupia myönnettiin laumoihin sen määrän, mitä laumoissa arvioitiin päätöshetkellä olevan yksilöitä.

Edellä kuvatulla ratkaisulla vaikutus Suomen susikantaan olisi jäänyt mahdollisimman vähäiseksi, eikä olisi vaarantanut suotuisan suojelun tason säilyttämisen tai sen saavuttamisen tavoitetta.

Koska päätökset ovat tällä hetkellä hallinto-oikeuksien ratkaisuilla täytäntöönpanokiellossa, tavoiteasetannan mukainen toiminta jäi toteuttamatta.

Lisätietoa taustoitukseksi

Maa- ja metsätalousministeriö antoi 14.12.2021 asetuksen, jolla mahdollistettiin suden kannanhoidollinen metsästys. Asetuksella asetettiin suurimmaksi sallituksi saalismääräksi 20 sutta poronhoitoalueen ulkopuolella. Lisäksi asetuksella rajattiin pyynnin kohdentumista siten, että myönnettävät poikkeusluvat saisivat kohdentua enintään neljään laumaan tai reviirin merkanneeseen pariin.

Asetuksen antamisen taustalla oli muun muassa susikannan hoitosuunnitelma, Luonnonvarakeskuksen väliraportti suotuisan suojelun tason viitearvojen määrittämisestä ja työryhmäraportti suden kannanhoidollisen metsästyksen suunnitelmasta.

Päätösharkinnan reunaehdot

- Kannanhoidollisia poikkeuslupia voidaan myöntää vain lajin vahvalla esiintymisalueella tapahtuvaan metsästykseen.
- Luontodirektiivi, EU:n tuomioistuimen ennakkoratkaisut ja -tuomiot, kansalliset tuomioistuinratkaisut ja metsästyslaki ohjaavat päätöksentekoa.
- EU:n jäsenvaltion on osoitettava perustellen tavoite eli päämäärä, miksi poikkeus suden suojelusta sallitaan. Lisäksi jäsenvaltion on esitettävä perustelut sille, ettei muuta tyydyttävää ratkaisua ole niiden päämäärien saavuttamiseksi, joihin on vedottu poikkeuksen tueksi. Poikkeus ei saa haitata suden suotuisan suojelun tason säilyttämistä sen luontaisella levinneisyysalueella tai aiheuttaa merkittävää vaaraa populaation rakenteelle.
- Poikkeaminen on mahdollista, vaikka laji ei olisi suotuisalla suojelun tasolla.
- Kannanhoidollista metsästystä eli susikannan säätelyä käytetään keinona, jolla edistetään susikannan suotuisan suojelun tason säilyttämistä tai ennalleen saattamista.

- Myönteisten päätösten nojalla ei ollut tarkoitus rajoittaa susikantaa tai sen kasvua, vaan tarkoituksena oli säädellä sitä suunnitelmallisesti tieteelliseen tutkimustietoon ja susikannan hoitosuunnitelmaan perustuen siten, että susikannan suotuisan suojelun taso säilytetään tai saavutetaan.

Todistustaakka päätöksentekijällä

- Vaikka luvanhakijat esittivät omat näkemyksensä hakemustensa perusteluiksi, todistustaakka poikkeuslupaedellytysten täyttymisestä on Suomen riistakeskuksella.
- Päätösten perusteina eivät olleet hakijoiden usein esiintuomat seikat, kuten karjataloudelle, metsästyskoirille, hirville ja metsäpeuroille susien aiheuttamat haitat.
- Luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdan alakohtia ei voi käyttää päätöksissä yleisenä perusteena päällekkäin. Päätösten perusteiksi on tapauskohtaisesti kerätty kaikki oleellinen tieto, jota tarvitaan vain ja ainoastaan 16 artiklan 1 kohdan alakohdan e mukaisissa kannanhoidollisen metsästyksen tilanteissa EU:n tuomioistuimen ennakkoratkaisun edellyttämällä tavalla.

Riippumaton päätöksenteko

- Suomen riistakeskus on itsenäinen julkisoikeudellinen laitos ja päätöksenteko tapahtuu riippumattomasti esittelystä. Ulkopuoliset toimijat taikka henkilöt eivät osallistu päätöksentekoon.
- Poikkeuslupa-alueiden maa-alueiden omistussuhteilla ei ole merkitystä päätösharkinnassa, vaan luvansaaja vastaa siitä, että hänellä on metsästysoikeus alueilla, joilla pyyntiä harjoitettaisiin.

SUOMEN RIISTAKESKUS

Sauli Härkönen
julkisten hallintotehtävien päällikkö